

**Video-grammet
ett komplet-
ment till Aero-
grammet.**

sid 2

**FFV-
Aerotechs
kvalitetsmål
klara.**

sid 6-7

**Att Springa
på natten -
personalvård
på TSAB**

sid 8

AEROGRAMMET

INFORMATION TILL ANSTÄLLDA VID FFV AEROTECH, FFV TEST SYSTEMS, FFV AVIOCOMP - Nr 11 - 23 augusti 1993

Notiser

Ungern har tecknat avtal med Ryssland om leverans av militär hårdvara inklusive MIG29-plan till ett värde av 800 miljoner dollar. Därmed kan Ryssland reglera en del av sin mångmiljard skuld till Ungern. Nu har 17 ungerska flygväpningsföretag avslutat sin första utbildning på MIG29. Tidigare visade Ungern intresse både för Jas 39 Gripen och engelska Harrier.

Även Malaysia, en tidigare Jas-intressent, har beslutat sig för att köpa MIG29. I det fallet skall betalning ske bland annat i form av palmolja.

Giat Industries, en av konkurrenterna om kontraktet på svenska stridsvagn Ny, skall fram till 1996 minska antalet anställda i Frankrike med 2 300 personer.

Norska försvaret har tecknat ett avtal om MLU, MidLife Update, program på sina G0 F16-plan med Lockheed Fort Worth. Kontraktet är värt 1,6 miljarder norska kronor och innebär flygflottans livstid förlängs till minst år 2010.

I slutet av juli kraschade ett provflygplan, Rockwell Ranger 2000, nära Manching i Tyskland varvid piloten dödades. Ranger 2000 är en av kandidaterna till nästa generation skolflygplan för US Air Force och Navy. Det byggs av Deutsche Aerospace, och detta var provflygplan nummer två.

(Uppgifterna hämtade från Intervju Air Letter)

Ögonblicks- Bild(t)er från Paris

Årets stora flygutställning på Le Bourget utanför Paris dominerades av en ny, rysk öppenhet. I övrigt var det de neddragna försvarsutgifterna som präglade tillställningen. Några stora nyheter presenterades inte, utan mest det gamla vanliga i fräscha förpackningar, så att säga. Under affärsdagarna gjorde ÖB, näringsminister Per Westerberg och statsminister Carl Bildt

korta visiter hos Celsius-företagen. Utomhus dominerades flygshowen i mängd och ljudvolym av fransmännen, i skicklighet av ryssarna och vädermässigt av moln. FFV Aerotechs teknikseminarium kommer att gå i repris i Arboga måndag 30 augusti i samband med invigningen av hörsalen Ugglan. Mer om detta på sidan 2 och mittuppslaget.

Video ersätter inte Aerogrammet men är ett effektivt komplement

FFV AEROTECH har testat en ny variant av intern information – Videogrammet. Tittarna uppmanades att ge synpunkter både på programmet och på denna form av information. Att döma av svaren, som strömmat in från enskilda och grupper som sett filmen, är övervägande delen klart positiva.

VD Jan Eiborn har helhjärtat backat upp idén att pröva videons möjligheter som informationskanal. Han är nöjd med resultatet och talar nu också om en fortsättning.

— Visst blev jag positivt överraskad. Jag hade inte riktigt vågat tro på att man med så enkla medel skulle kunna få så god kvalitet i framställningen till ett så billigt pris, säger Jan.

Allra först vill han emellertid tillrättelägga några uppenbara missförstånd som framskynt bland tittarnas synpunkter.

— En felaktig uppfattning är att Videogrammet skulle ersätta Aerogrammet. Det har aldrig varit avsikten. Tvärtom kommer tidningen

att ges ut som hittills även i fortsättningen.

Titta vid tillfälle

Att Videogrammet tvungen skall visas på arbetsplatsträffar är också felaktigt, enligt Jan. Den missuppfattningen kan en notis i Aerogrammet i viss mån ha bidragit till.

— Självklart kan man använda videon på arbetsplatsträffar, om utgivning och möten sammanfaller i tiden, och om det finns utrymme i programmet. Men lika självklart kan var och en låna hem

videon eller använda andra, lämpligare tillfällen att ta del av informationen, påpekar han.

Ord och bild

Skriven och televiserad information har var och en sina fördelar, menar Jan. Tidningen därför att man själv väljer när man skall läsa, i vilken takt man vill göra det och vad man är intresserad av.

Videons fördel är att den visualiserar och gör verkligheten tydlig på ett helt annat sätt än vad ordet förmår. Ett bra exempel på detta är reportaget från Arboga om antennmärlans i det första Videogrammet.

— Man kan göra en direkt jämförelse med morgontidningen i förhållande till TV-nyheterna. Tidningen erbjuder grundlig information och analyserar nyheten. TV i sin tur kompletterar med bilder och synintryck.

Vettig komplettering

Nu är Jan inställd på att fortsätta på det inslagna spåret.

En video då och då är vad han kan tänka sig, och med då och då menar han inte mer än fyra gånger per år.

— Ju mer och tydligare information vi kan ge de anställda om företaget desto bättre, det är en grundregel. Därför ser jag i Videogrammet ytterligare en informationskanal som på ett vettigt sätt kan komplettera och förbättra vår information om vad som händer i och kring FFV AEROTECH, avslutar han.

Bättre förr

Åter till tittarnas reaktioner. Av de drygt 50 svaren som skickats in har bara fem varit direkt negativa till Videogrammet.

Främst allt föredrar dessa den möjlighet tidningen ger dem att själva bestämma var, när och vad de vill läsa.

Någon tycker att pengarna skulle satsas på att göra en bra tidning i stället. Bra tidningar gjordes i slutet av 1960- och början av 1970-talet, menar tittaren.

En annan invändning är

att kostnaderna för visning blir höga på grund av produktionsbortfall. Något som Jan Eiborn förstår men också bemöter ovan bland annat med förslaget om "hemlän".

Gärna fler

Det positiva flertalet säger att detta är en bra idé, lätt att ta åt sig, ett bra sätt att informera som väcker positiva och intressanta diskussioner.

Om innehållet säger man att det skall beröra interna och externa händelser med anknytning till FFV. Praktiska inslag är att föredra framför "prat på kontoret". Information om nya satsningar och order är bra. Urval, spridning och längd på inslagen fick godkänt. Åsikterna om utgivningstakten stämmer också väl överens med Jan Eiborns uppfattning, lämpligen 3-4 gånger per år.

Vi på redaktionen tackar för alla svar, och av allt att döma kan vi till sist säga – på återseende.

Anne Allard

Utnämningar

Vid styrelsemöte för FFV AEROTECH AB den 3 juni skedde följande utnämningar:

Bengt Bardvall: Direktör, division AVIONIK;

Carl-Erik Johansson: Direktör, division FLYGTEKNIK;

Arnold Junflo: Ekonomidirektör;

Åke Gustafsson: Personaldirektör

Ingemar Hansson: Marknadsdirektör.

Ansvar när gods fraktas i tjänsten

Var och en som någon gång fraktar inventarier eller gods på resor i arbetet bör känna till gällande regler om försäkringsansvar och annat ansvar för egendom som tillhör FFV AEROTECH, FMV eller annan kund.

Inventarie med värde mellan 5 000 och 12 000 kronor, eller med värde över 12 000 kronor och kortare ekonomisk livslängd än tre år, eller

begärlig inventarie med värde mellan 1 000 och 5 000 kronor är registrerad i systemet AIR (Svarande).

Enligt affärsgruppinstruktion 3/1-1 Resepolicy, skall värdefullt gods som medförs på resa anges på reseordern. Bland annat får att göra ansvarsfrågan mellan företag och förrättningsman ska klar som möjligt om brott, olycka eller liknande sker.

I konsekvens med detta gäller att värdefullt gods eller inventarie, exempelvis datorutrustning av något slag, inte får föras utanför företaget om inte överordnad chef skriftligen godkännt detta.

Tillfälligt stopp i nyregistrering

FMV system Max och Microrit för nyregistrering av militära ritningar är avklippa.

I avvaktan på att det nya systemet Microrit Ny sätts i drift, kan ingen nyregistrering av ritningar göras tills vidare. Registreringen av kopior görs manuellt.

Rutinerna för hantering av civila ritningar fungerar därefter precis som tidigare.

Samma namn igen

Lizzie, som vi hittills känd under namnet Hamnström, har numera återtagit sitt tidigare efternamn Rosengren.

För dem som inte känner Lizzie kan vi berätta att hon jobbar med personalutveckling inom division AVIONIKS personalstab.

Arbogaredaktören har ny fax 116 52

I Arbogas senaste flyttväg har även redaktionen bytt lokal och finns nu i gången mellan nya och gamla administrationsbyggnaden. Fax-numret är också nytt – 0589/116 52.

Namn och nytt från FMV och försvaret

FMV:QFlygU bytte organisationsstruktur tillhörighet i juli från FMV:KVALITET till FMV:Fuh och heter i den nya organisationen FMV:FuhDQ.

Malmö marina bevakningsområde, BoMö, har efter regeringsbeslut bytt namn i juli till Öresunds Marindistrikt, MDÖ.

Namnbytet innebär inga organisationsförändring. Även den tekniska filialen F13M bytte namn i juli till tekniska avdelningen F16M.

Den korrekta adressen är Upplands flygförtilj, Malmen, Tekniska avdelningen, Box 13300, 580 13 Linköping.

Har du pippi på teknik – då är Ugglan svaret

FFV AEROTECH får snart tillgång till en större samlingslokal i Arboga. Det är ett kärt barn med många namn; RU-baracken, byggnad 59 eller det allra nyaste – hörsalen Ugglan.

Måndag 30 augusti blir det invigning med början klockan 14.00. På programmet står då bland annat en repris av FFV AEROTECHS teknikseminarium från årets flygutställning på Le Bourget. Den som vill delta kan anmäla sig till Elvy Löf AA01 på telefon 1431 senast 25 augusti.

Teknikföredrag

Division AVIONIK har ansvaret för lokalen, och ledning- en har beslutat att en gång per vecka presentera korta och förtärdvis tekniska föredrag på cirka 45 minuter.

Föredragshållarna hämtas såväl internt som externt, och sammanhållande för föredragsserien är Berndt Fröden, AA90, telefon (8)1776. Han tar gärna emot tips på lämpliga föredrag och presentatörer. Under september månad ser programmet ut på följande sätt:

Program

Tisdag 7 september klockan 09.00
Fp137-systemet – nu och i framtiden
Jan Manhem, FMV:L37

Tisdag 14 september klockan 16.00
Satellitnavigeringssystemet GPS
Thorbjörn Ericson, AF20

Tisdag 21 september klockan 12.00
Trender inom kommunikationstekniken
Sög Hemström, AF70

Tisdag 28 september klockan 16.00
Metoder för trafikskydd av radiokommunikation
Ralph Persson, AF20

Anmälan

Elvy Löf, AA01, tar emot din anmälan på telefon (8)1431. Anmälan vill vi ha senast fyra dagar före respektive föredragsdatum.

Hörsalen Ugglan är också tillgänglig för andra arrangemang på lediga tider. I lokalen, som rymmer omkring 130 personer, finns tillgång till monitorer, högtalaranläggning med fasta och bärbara mikrofoner, storbildsida och video. Elvy tar emot bokningarna. Välkomna!

Ryssarna dominerade stort på nyhetsfattigt Le Bourget

Åtstramning är i dag en självskriven åtgärd i de allra flesta sammanhang. Det visade sig även under Paris Air Show på Le Bourget i mitten av juni.

FFV AEROTECH fanns på plats som sig bör, men i betydligt "mindre kostym" än vanligt. Återhållsamheten präglade också kundernas närvaro. Svenska försvaret och FÖRSVARETS MATERIELVERK var representerade, men deltagarna var lätt räknade i Parisvimlet.

— De stora flygutställningarna i Europa — Le Bourget och Farnborough — har på senare år inte visat någon tendens att växa ytterligare. Det är nog snarare tvärtom, menar chefen för stab MARKNAD Ingemar Hansson. Han säger sig ha en känsla av att även nyheterna blir alltmer sällsynta i dessa sammanhang.

De flesta bedömer detta som en effekt av de politiska händelserna, som så radikalt har förändrat maktsbalansen i världen. Till detta kommer också lågkonjunkturen, som har bidragit till avmattningen bland annat genom generella bantningar av västmakternas försvarskostnader.

Öppna dörrar

Årets nyhet i Paris kan i stället sägas ha varit den öppenhet som Ryssland och övriga öststater visar i sina försök att hitta nya marknader, kunder och samarbetspartner i väst.

— Ett problem för dem är emellertid, att västvärlden fortfarande känner en viss misstänksamhet mot deras materiel. Inte minst sätter man frågetecken för deras koncept på eftermarknaden, tror Ingemar. Det vill säga förmågan att klara av garanti-åtaganden, reservdelsförsörjning och liknande.

En promenad genom den ryska hallen skvallrade också om att de har mycket att lära även om sättet att marknadsföra sig. Skyllningen andades

trots, eller kanske tack vare, en tung doft av papyrosser — de ryska cigarretterna med pappmunstycke.

Låg militär profil

FFV AEROTECH höll en låg profil på den militära sidan och lade mer tonvikt på dotterbolaget AvioComp med sin civila verksamhet.

Ett väl medvetet val mot bakgrund av de nämnda åtstramningarna, förklarar Ingemar. För närvarande finns det inga starka skäl att lägga ner särskilda ansträngningar för

att marknadsföra FFV AEROTECH på den internationella, militära exportmarknaden.

I hall 3 delade fyra företag på utrymmet i den svenska monter, FFA, Statoil Euro-Parts, SAS Flight Academy samt CELSIUS. Bofors och FFV AEROTECH med dotterbolagen TEST SYSTEMS och AvioComp samsades under Celsiusnamnet.

Kundextra

— Vår ambition fick i stället bli att stötta de svenska kunderna lite extra, och teknisk seminarier fyller en mycket viktigt uppgift i det sammanhanget. Kanske mer än vanligt i år, menar Ingemar, eftersom kunderna också var få med ett större ansvar för informationssökning lagt på var och en.

— Det innebar naturligtvis att den breda inblick i teknik och produkter som vi kunde erbjuda betydde extra mycket för dem. Något som också många själva framförde och tackade för.

Nygammalt

Femtiotalet teknikhugriga gäster deltog. Merparten kom från det gäng som kommer

att bilda flygvapnets kärna i ÖBs nya huvudvettar, gissar Ingemar. "Teknikspanare" från FMV fanns också där, men långt färre än tidigare år.

Som vanligt anförde Göran Danbolt styrkan som i ord och bild sammanställt sin uppfattning om vad som var särskilt intressant på Le Bourget. Mycket var "skäpmat", men i nya versioner, enligt Göran.

Hjälp fick han av Claes-Göran Danielsson, FLYG-ELEKTRONIK, Jan-Olof Andersson, ROBOT och Claes Wadsten, FÖRSVARSELEKTRONIK. Tillsammans täckte de in flyg- och motorteknik i allmänhet, avionik, beväpningssystem, styrsystem och navigering. En videofilmad flyguppväning blev finalen.

God kontakt

Under mässdagarna arrangerade FFV AEROTECH även en rad uppskattade studiebesök för sina kunder. Bland annat hos israeliska flygföretag, British Aerospace, Mikoyan, Dassault och Lockheed.

— Även Anders Borgvall på ROBOT och Bors Christofferson på Försvarsmedia skall ha kredit för initiativet att ta kontakt med utställarna och ordna alla dessa besök tillsammans med de andra, tycker Ingemar.

Inom Celsius ram

Vad händer i framtiden med FFV AEROTECHS delagande med tanke på den militära flygmarknadens stagnation?

På detta svarar Ingemar att så länge beslut om satsningar på nya marknader inte fattas, så finns det inte heller några skäl att hårdtviva internationell marknadsföring.

— Däremot kommer vi att delta som en grupp inom CELSIUS ram på samma sätt som i år. Likaså kommer vi att som par i IG JAS stötta den framtida marknadsföringen där.

1950-tal, men hallen var mycket välbesökt. Detta

Celsius koncernchef Olle Lund rådslår med Inger Hagelin, som kan Paris på sina fem fingrar och i många år har arbetat åt FFV Aerotech på flygutställningarna här och i London.

FFV AvioComp skrev avtal med Magnaghi Milano S.p.A. på Le Bourget. AvioComp skall vara servicecenter för tåtalet hydraulikkomponenter som italienerna tillverkar för bland annat turbopropflygplanen ATR42 och 72. Fr v Håkan Forsell och Jan-Ingvar Johansson från AvioComp samt VD Giorgio Fasina och inköpsdirektören Guido Casani från Magnaghi Milano

VD Jan Eiborn, näringsminister Per Westerberg och Bo Hellström, tidigare FMV och en av "fjäderna" bakom bombkapselprojektet. Bo är konsult åt Bofors i vidare-

utvecklingen av bland annat TADS-versionen, som han presenterar här, där även FFV Aerotech kommer att ha ett finger med i spelet. Foto: Central Color, Paris

Jan Eiborn håller med Ingemar i sin kommentar, och han menar att man måste skilja på begreppen försäljningsmässor och marknadsplatser. Visserligen publiceras ofta nyheter om försäljningar och samarbetsavtal i samband med utställningarna. Men det handlar nästan uteslutande om i förväg upp-

jorda affärer, som får extra glans av att offentliggöras i denna speciella omgivning.

Fortsatt anpassning

— Vi får helt enkelt acceptera att detta är en marknadsplats, och en viktig sådan, för samtliga aktörer på flygmarknaden. Där finns kunderna, leverantörerna, underleveran-

törerna och så vidare, alla samlade på ett och samma ställe. Självlärt kan dessa parter mötas även på hemmaplan, men det gör det så mycket enklare att träffas i Paris eller London när alla ändå finns på plats. Det är skäl nog även för FFV Aerotech att delta i framtiden, säger Jan.

Han tillägger att proportionerna på FFV AEROTECHS deltagande detta år får bli ett

riktmärke även för framtiden.

Text och foto: Anne Allard

Tidig morgon i monter där merparten av FFV-styrkan i Paris har samlats för genomgång av dagens arbetspass. Erik Marklund från AvioComp, långt till höger, bar det övergripande ansvaret som "monterchef" och gjorde det med den äran.

ÖB Bengt Gustafsson passade på att ta sig en kaffepaus under besöket i FFV Aerotech's monter. Här är han inbegrädd i ett samtal med chefen för Flygteknik, Carl-Erik Johansson.

KVALITETSM

Fyra viktiga steg för framtiden

FFV AEROTECHS policy och strategier inom kvalitetsområdet fastställdes förra hösten. Till dessa har företagets ledning nu även kopplat ett antal strategiska mål för tiden fram till mitten av 1995.

Nu räcker det inte med att formulera målen. Man måste dessutom göra dem kända för all personal, påpekar företagets kvalitetschef Ingemar Pettersson.

Företagets ledning enades förra semestern om att prioritera fyra strategiska mål, vart och ett av stor betydelse för FFV AEROTECHS fortsatta utveckling.

Således är målen att redan under innevarande år erhålla JAA certifiering.

Att under våren 1994 få godkännande efter kvalitetsrevision av FMV.

Att under nästa år etablera former för systematisk mätning av kundtillfredsställelse.

Att erhålla godkänd tredje parts certifiering enligt SS-ISO 9001 under 1995.

Civilt certifikat

Förkortningen JAA står för Joint Aviation Authorities, en organisation som fastställer gemensamma bestämmelser för civil luftfart. Tjugo länder i Europa samordnar sig i dag kring ett antal regler, JAR eller Joint Aviation Requirements, som enligt dessa bestämmelser måste uppfyllas.

Inom FFV AEROTECH har AVIOCOMP redan ett god-

kännande. Det nu pågående arbetet berör de båda divisionerna i Linköping och Arboga.

— Vi måste ha ett JAA-godkännande före årsskiftet för att de skall få fortsätta med underhåll av civil flygmateriel, berättar Ingemar.

Granskning i höst

I Sverige utfärdar LUFTFARTSINSPEKTIONEN godkän-

landet. Detta förutsätter bland annat att det finns en handbok, MOE eller Maintenance Organisation Exposition, som möter kraven enligt JAR. Arbetet med att ta fram en sådan har pågått sedan årsskiftet.

— Före semestern fick Luftfartsinspektionen vår ansökan tillsammans med MOE och en rad andra handlingar. Nu räknar vi

med att LUFTFARTSVERKET kommer och granskar vår dokumentation och verksamhet i höst, säger Ingemar.

Godkända av FMV

Han räknar också med att den pågående FMV-revisionen i Arboga fortsätter under hösten. I Linköping har division FLYGTEKNIK redan vidtagit åtgärder och klarrapporterat de avvikelser som revisionen fokuserat på där.

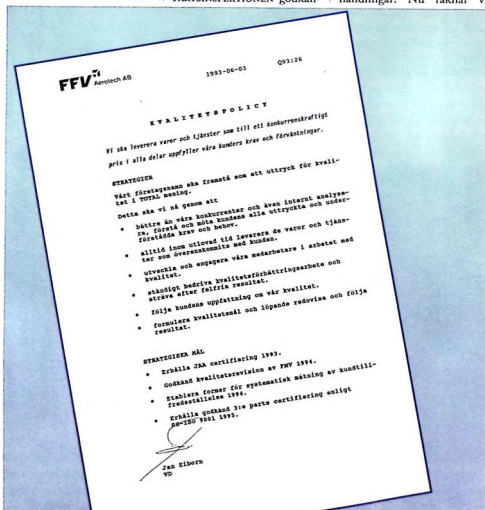
I Arboga har AVIONIK upprättat sitt åtgärdsprogram. Det bygger på ytterligare interna revisioner, komplettering av rutiner och system samt en grundlig uppbakning ut i organisationen.

— Arbetet har hög prioritet. Vi räknar med att detta skall vara klart under hösten och att FMV fortsätter sin revision då. Vårt mål är att därefter klara av samtliga åtgärder och få ett dokumenterat godkännande från FMV under våren 1994.

Fråga kunden

Det är viktigt att veta vad kunderna tycker om de varor och tjänster vi levererar, säger Ingemar. Inte minst med tanke på att det är de som ger oss arbete och betalar för det vi gör.

— Ett mål är därför att ta reda på hur de upplever oss som leverantör samt eventuella problem, och inte bara det vi uppfattar vara deras problem. Det är nämligen inte alltid samma sak.

ÅLEN KLARA

Ambitionen är att hitta former och måttetal för sådan systematisk mätning. Att kunna analysera nuläget för att sedan göra riktiga insatser, sätta mål, göra uppföljningar och studera trender.

Det här går inte i en handvändning, enligt Ingemar, utan vi börjar i mindre skala för att successivt hitta de rätta metoderna. Vi skall också försöka dra nytta av motsvarande erfarenheter inom andra företag, och det inte minst viktiga är att vi kan motivera kunderna att delta, betonar han.

Tredje part

Det fjärde målet för FFV AEROTECH är att under 1995 blir tredjepartscertifierat. Det innebär att en helt oberoende instans gör en revision av företaget, något som allt oftare efterfrågas av kunder och samarbetspartner. Certifieringen är dels ett viktigt konkurrensmedel, dels bidrar den till att förbättra och utveckla verksamheten.

— Flera ackrediterade organ utför oberoende certifieringar. Till exempel Loyds, Norske Veritas, Bureau Veritas, SIS och SFK Certifiering. Vi uppskattar att processen tar omkring ett och ett halvt år, och certifikatet är ett slags betyg på att vi håller en bestämd nivå på vårt kvalitets-system, förklarar Ingemar.

Konkurrensmedel

Enligt Ingemar ger FMV-re-

Springa på sta'n efter midnatt kan vara personalvård

I fem års tid har en stor del av FFV Test Systems personalstyrka varit ute och rönt på natten - åtminstone en gång om året!

Tidigt i augusti - de senaste åren i samband med vattenfestivalen - arrangeras ett midnattslopp på söder i Stockholm.

Där ska Test Systems vara med, har företaget VD Kurt Högland deklarerat. Det ska vara både skoj och spännande.

Första året deltog över 40 av Test Systems anställda i Midnattsloppet - och så många har sedan deltagit år efter år. Hälften av löparna kommer resande med buss till Stockholm från Arboga. De får ett jobbigt dygn - bus-

sen är inte tillbaka i Arboga förrän vid femtiden på söndagsmorgonen.

Det är ett trevligt sätt att umgås, och har vi möjlighet försöker vi bjuda in någon kund eller samarbetspartner, har Kurt Högland förklarat vid flera tillfällen när han öns-

skat sig ett fylligt reportage från loppet. Nu har han, genom sin sekreterare Christina Lexhed, hotat med att anmäla Aerogramms redaktörer till nästa års lopp, bara för att försäkra sig om ett längre reportage om denna personalvårdande tillställning.

